

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **D. T. T.**, zastoupeného Mgr. Pavlem Grünerem, advokátem se sídlem Bělehradská 1094/4, Karlovy Vary, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2014, čj. 45574-2/2014-900000-304.6, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2015, čj. 57 Af 1/2015 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost směřující proti výroku I. usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2015, čj. 57 Af 1/2015 - 29, **se odmítá**.
- II. Kasační stížnost směřující proti výrokům II. a III. usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2015, čj. 57 Af 1/2015 - 29, **se zamítá**.
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Úvod

Celní úřad vyměřil žalobci spotřební daň z tabákových výrobků. Žalobce se proti platebnímu výměru neúspěšně odvolal k žalovanému a následně podal správní žalobu. Krajský soud vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku z žaloby a poté, kdy žalobce požádal o prodloužení lhůty k zaplacení, tuto žádost zamítl a řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

Spornými otázkami, kterými se musel Nejvyšší správní soud zabývat, jsou otázky řešené již dřívější judikaturou: přiměřenost délky lhůty k zaplacení soudního poplatku, zaslání výzvy k zaplacení soudního poplatku pouze zástupci účastníka, a nikoliv účastníku samému a zda je soud povinen opětovně vyzvat účastníka řízení k zaplacení soudního poplatku v případě, že zamítne jeho žádost o prodloužení lhůty k jeho zaplacení.

I.

[1] Celní úřad pro Karlovarský kraj (dále jen „správce daně“) vydal dne 9. 7. 2014 platební výměr č. 36903/2014-540000-31, jímž žalobci vyměřil spotřební daň z tabákových výrobků za zdaňovací období duben 2013 ve výši 872 000 Kč.

[2] Žalobce se proti platebnímu výměru odvolal k žalovanému. Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 11. 2014, čj. 45574-2/2014-900000-304.6, odvolání žalobce zamítl a napadený platební výměr potvrdil.

II.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Plzni. Krajský soud vyzval žalobce, aby ve lhůtě jednoho týdne od doručení výzvy zaplatil soudní poplatek ve výši 3000 Kč za podanou žalobu proti rozhodnutí správního orgánu a soudní poplatek ve výši 1000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Výzva byla zástupci žalobce doručena 25. 2. 2015. Zástupce žalobce dne 27. 2. 2015 požádal krajský soud o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku, protože se žalobce dle tvrzení zástupce nacházel mimo území České republiky.

[4] Krajský soud 31. 3. 2015 vydal v záhlaví uvedené usnesení, kterým zamítl žádost žalobce o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku a zároveň výrokem II. řízení zastavil. Krajský soud odůvodnil, že dle § 40 odst. 5 s. ř. s. může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost lhůtu k provedení úkonu určenou soudem prodloužit. Krajský soud však neshledal pobyt žalobce mimo území České republiky za vážný omluvitelný důvod. Zástupce žalobce i žalobce sám si dle soudu museli být vědomi, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je zpoplatněno soudním poplatkem a že povinnost k jeho zaplacení vzniká již dnem podání žaloby. Žalobce navíc mohl soudní poplatek uhradit i bankovním převodem ze zahraničí, neboť mu bylo výzvou soudu sděleno číslo účtu pro jeho úhradu i variabilní symbol.

III.

[5] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností opírající se o důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[6] Nezákonnost usnesení o zastavení řízení spatřoval stěžovatel v tom, že lhůta stanovená soudem k zaplacení soudního poplatku byla nepřiměřeně krátká a k zaplacení soudního poplatku byl vyzván pouze zástupce stěžovatele, a nikoliv stěžovatel sám. Stěžovatel namítl, že právní zástupce jako zmocněnec činí za klienta pouze úkony směřující ke splnění příkazu a není povinen za klienta hradit soudní náklady, pokud to nevyplývá ze smlouvy mezi nimi uzavřené. Stěžovatel však žádnou takovou smlouvu se svým zástupcem neuzavřel, a zástupce tedy nebyl povinen soudní poplatek za stěžovatele

uhradit. Stěžovatel navíc po návratu do České republiky soudní poplatky zaplatil. Krajský soud dle stěžovatele nepostupoval v souladu se zákonem, když řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil stejným usnesením, kterým zamítl žádost o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku. Krajský soud měl po zamítnutí předmětné žádosti opětovně vyzvat stěžovatele k zaplacení soudního poplatku. V důsledku výše uvedeného krajský soud porušil stěžovatelovo právo na přístup k soudu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel dále navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

IV.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[9] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Kasační stížnost míří proti usnesení krajského soudu, který zastavil řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Krajský soud návrh neposuzoval meritorně. Jediným možným důvodem podání kasační stížnosti je tak nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud přezkoumává v kasačním řízení jen to, zda krajský soud správně posoudil nesplnění procesních podmínek (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. 3 Azs 33/2004 - 98 a čj. 2 As 45/2005 - 65; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[12] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatel podal prostřednictvím svého zástupce žalobu u Krajského soudu v Plzni dne 26. 1. 2015. S podáním žaloby však neuhradil soudní poplatek. Krajský soud jej výzvou ze dne 24. 2. 2015 vyzval k zaplacení soudních poplatků za podanou žalobu ve výši 3000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1000 Kč, a to ve lhůtě jednoho týdne. Krajský soud stěžovatele poučil, že v případě nezaplacení soudních poplatků ve stanovené lhůtě soud řízení o žalobě a řízení o návrhu na přiznání odkladného účinku zastaví. Krajský soud stěžovatele poučil též o možnosti požádat o osvobození od soudních poplatků. Výzva byla zástupci stěžovatele doručena dne 25. 2. 2015. Zástupce stěžovatele požádal 27. 2. 2015 krajský soud o prodloužení lhůty k zaplacení soudních poplatků v délce minimálně třiceti dní, protože se stěžovatel dle tvrzení zástupce nacházel mimo území České republiky. Krajský soud si dotazem na účárnu ověřil, že stěžovatel ani ke dni 10. 3. 2015 soudní poplatky neuhradil. Následně dne 31. 3. 2015 krajský soud vydal usnesení, jímž zamítl návrh stěžovatele na prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku a zároveň pro jeho nezaplacení řízení o žalobě zastavil. Usnesení bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 1. 4. 2015.

[13] Podle § 47 písm. c) s. ř. s. soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak zvláštní zákon. Zvláštním zákonem je v daném případě zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Podle § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona vzniká poplatková povinnost v případě poplatku za řízení podáním žaloby. Tímto dnem je také poplatek splatný (§ 7 odst. 1 téhož zákona). Podle § 9 odst. 1 citovaného zákona nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Podle odst. 7 téhož ustanovení soud zruší usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci.

[14] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítl, že týdenní lhůta k zaplacení soudních poplatků, kterou stanovil krajský soud, byla nepřiměřeně krátká. Nejvyšší správní soud již v rozsudku čj. 2 As 34/2007 - 74 judikoval, že ani třídní lhůta stanovená k zaplacení soudního poplatku není v případě žalobce zastoupeného advokátem příliš krátká. Lhůta k zaplacení soudního poplatku v délce jednoho týdne je proto dostatečná a nijak nevybočuje z běžné praxe soudů. Nelze opomenout ani skutečnost, že krajský soud nerozhodl o zastavení řízení bezprostředně po uplynutí týdenní lhůty od doručení předmětné výzvy stěžovateli, ale teprve dne 31. 3. 2015. Usnesení o zastavení řízení pak bylo stěžovateli doručeno až dne 1. 4. 2014, kdy také nabylo právní moci. Podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích lze přitom výzvě k zaplacení soudního poplatku vyhovět nejpozději v den nabytí právní moci rozhodnutí o zastavení řízení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu čj. 5 Afs 1/2007 - 172 a čj. 10 Afs 236/2014 - 36). Krajský soud stěžovateli k dodatečnému splnění poplatkové povinnosti poskytl faktickou lhůtu v délce přesahující jeden měsíc (od 25. 2. 2015, kdy byla zástupci stěžovatele doručena výzva k jejich zaplacení, do 1. 4. 2015, kdy bylo řízení pravomocně zastaveno), kterou proto nelze považovat za nepřiměřenou. Nejvyšší správní soud tak nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že lhůta, kterou krajský soud poskytl stěžovateli k zaplacení soudních poplatků, byla nepřiměřeně krátká.

[15] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítl, že výzva k zaplacení soudních poplatků byla doručena pouze jeho zástupci, a nikoliv stěžovateli samému. Uvedeným problémem se Nejvyšší správní soud v minulosti mnohokrát zabýval. S konečnou platností se k němu vyjádřil jeho rozšířený senát v rozsudku čj. 2 Afs 187/2004 - 69, v němž konstatoval, že „*placení soudního poplatku není úkonem, který by musel vykonat účastník osobně, nýbrž se jedná o úkon, který může vykonat jeho zástupce. Z žádného ustanovení zákona č. 549/1991 Sb. neplyne povinnost poplatníka osobně zaplatit soudní poplatek. Jde proto o zastupitelné jednání a nedostatek osobního prvku jednajícího nezpůsobuje neplatnost či neúčinnost tohoto jednání.*“. Má-li proto účastník v řízení zástupce, výzva k zaplacení soudního poplatku se doručuje podle § 42 odst. 2 s. ř. s. pouze tomuto zástupci. Zaplacení poplatku představuje typické zastupitelné jednání, kde nedostatek osobní aktivity poplatníka nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu. Důležité je jen to, aby byl soudní poplatek soudu zaplacen, avšak kdo tak fakticky učiní, je lhostejné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 Afs 79/2013 - 19). K tomuto závěru se přiklání i judikatura Ústavního soudu; zmínit lze například plenární nález ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07 (všechna

rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>). Krajský soud proto nepochybil, pokud výzvu k zaplacení soudních poplatků zaslal jen zástupci stěžovatele.

[16] Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s další stížní námitkou, že zástupce stěžovatele neměl povinnost soudní poplatky za stěžovatele v době jeho nepřítomnosti zaplatit, neboť mezi nimi neexistovala smlouva upravující povinnost zástupce hradit za stěžovatele náklady soudního řízení. I k této otázce se Nejvyšší správní soud již vyjádřil, a to v rozsudku čj. 2 As 34/2007 - 74, v němž uvedl, že žalobcem „*zvolený zástupce z řad advokátů si musel být bezpochyby velice dobře vědom, že podání žaloby ve správním soudnictví je zatíženo poplatkovou povinností a že v případě nezaplacení poplatku při podání žaloby bude soudem vyzván k jeho uhrazení přímo on jakožto zástupce (...) Je-li totiž účastník zastoupen v řízení před soudem advokátem, lze oprávněně předpokládat, že takový účastník má v advokátovi dostatečnou právní oporu k tomu, aby si byl vědom své povinnosti zaplatit soudní poplatek již při podání žaloby i toho, že s jeho nezaplacením v soudem dodatečně stanovené lhůtě může být spojen pro něho nevitáný následek spočívající v zastavení soudního řízení (...) Přehlédnout nelze ani výši poplatku (2000 Kč), u níž lze očekávat zaplacení za klienta advokátem bez rizika, že mu tato částka nebude uhrazena, pokud s ní nepočítal v záloze a pokud se mu nepodaří se s klientem před platbou spojit.*“ Nejvyšší správní soud následně rozsudkem čj. 1 Afs 66/2010 - 133 potvrdil aplikovatelnost výše uvedeného závěru i na uhrazení soudního poplatku ve výši 5000 Kč. Zástupce stěžovatele si již při podání žaloby krajskému soudu dne 26. 1. 2015 musel být vědom, že podáním žaloby vzniká poplatková povinnost a že soudní poplatek se tímto okamžikem stává splatným (§ 4 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Ode dne 26. 1. 2015 až do právní moci usnesení krajského soudu o zastavení řízení (1. 4. 2015), měl zástupce dostatek času, aby kontaktoval stěžovatele a upozornil jej na povinnost zaplatit soudní poplatek. Stěžovatel mohl soudní poplatky navíc uhradit prostřednictvím bankovního převodu ze zahraničí, neboť krajský soud mu k tomu ve výzvě k zaplacení soudních poplatků poskytl bankovní spojení a variabilní symbol. V neposlední řadě mohl soudní poplatky s ohledem na výše uvedenou judikaturu zaplatit i sám zástupce namísto stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto neshledal ani tuto kasační námitku stěžovatele důvodnou.

[17] Stěžovatel dále tvrdil, že soudní poplatky ihned po návratu do České republiky zaplatil. Zaplacení soudních poplatků však z listin založených ve spise krajského soudu nevyplývalo. Tvrzení stěžovatele si proto Nejvyšší správní soud ověřil u Krajského soudu v Plzni. Stěžovatel soudní poplatky skutečně uhradil, učinil tak ovšem až dne 26. 5. 2015, tedy po právní moci usnesení o zastavení řízení (a v době, kdy již krajský soud postoupil svůj spis Nejvyššímu správnímu soudu k řízení o kasační stížnosti). Zaplacení soudního poplatku po právní moci usnesení o zastavení řízení nemá vliv na právní moc tohoto usnesení. Krajský soud nemůže své usnesení o zastavení řízení podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích zrušit a v této věci vydat další rozhodnutí o věci, protože mu v tom brání překážka věci pravomocně rozhodnuté (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 5 Afs 147/2007 - 103). Zaplacení soudních poplatků stěžovatelem nemá žádný vliv na tvrzenou nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení. Uhrazené soudní poplatky tak krajský soud pouze vrátí stěžovateli dle § 10 zákona o soudních poplatcích.

[18] Stěžovatel závěrem zpochybnil postup krajského soudu, který tímtež usnesením zamítl žádost o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku a zároveň zastavil řízení

pro jeho nezaplacení. Krajský soud měl dle stěžovatele poté, co zamítl návrh na prodloužení lhůty k zaplacení soudních poplatků, stěžovatele opětovně vyzvat k jejich zaplacení. Nejvyšší správní soud podotýká, že si je vědom své ustálené judikatury, v níž dospěl k závěru, že „[p]ředpokladem zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (...) je nejen to, že poplatek nebyl zaplacen, ale také to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván a poučen o následcích nesplnění výzvy (...) a že marně uplynula lhůta k zaplacení. Zamítl-li soud návrh na osvobození od poplatkové povinnosti, jímž účastník reagoval na výzvu k zaplacení poplatku, musí účastníka opětovně vyzvat k zaplacení, stanovit mu lhůtu a poučit jej o následcích nesplnění výzvy; k prve stanovené lhůtě již nelze přiblížit.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 27/2005 - 87). V nyní projednávané věci se však nejednalo o žádost o osvobození od soudních poplatků, ale o žádost o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku. Skutkový základ byl rozdílný a uvedený závěr výše zmíněného rozsudku se proto na nyní posuzovanou věc neuplatní. Nejvyšší správní soud nadto v usnesení čj. 8 Ans 13/2012 - 28 uvedl, že „[p]odání žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku nemá na povinnost uhradit soudní poplatek žádný vliv, neboť běh lhůty nestaví.“ Ze zákona tedy neplyne povinnost soudu v případě zamítnutí žádosti žalobce o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku, aby jej opětovně vyzval k jeho zaplacení a stanovil mu k tomu novou lhůtu. Krajský soud nepochybil, když vydal usnesení, jímž současně zamítl žádost stěžovatele o prodloužení lhůty k zaplacení soudních poplatků a zastavil řízení.

[19] S ohledem na výše uvedené nelze přisvědčit stěžovateli, že by rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení o žalobě stěžovatele bylo nezákonné a že by porušilo čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost směřující proti výroku o zastavení řízení (výrok II. napadeného usnesení) zamítl. Na výroku II. uvedeného usnesení je závislý i jeho výrok III. o nákladech řízení, kasační stížnost se tedy i v tomto rozsahu zamítá.

[20] Jelikož stěžovatel napadl celé usnesení krajského soudu, musel se Nejvyšší správní soud vypořádat i s jeho výrokem I. K němu je však povinen pouze uvést, že se jedná o zamítnutí žádosti na prodloužení lhůty k zaplacení soudních poplatků, tedy o rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení. Proti takovému rozhodnutí je kasační stížnost dle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. nepřipustná, a proto ji Nejvyšší správní soud odmítl dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 141/2014 - 13).

[21] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud vydal ve věci meritorní rozhodnutí, jímž nevyhověl kasační stížnosti stěžovatele, nerozhodoval již samostatně o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

VI.

[22] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je z části nepřipustná a z části nedůvodná, proto ji v části odmítl dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. a v části zamítl dle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení

o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. listopadu 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu